

Alternatīvais vērtspapīru tirgus

Liene Dubava

Nasdaq Baltic Emitentu pakalpojumu nodaļas vadītāja

Pēdējā laikā Eiropā arvien lielāku popularitāti iegūst fondu biržu veidotie alternatīvie vērtspapīru tirgi. Kas ir alternatīvie tirgi un kas ir to panākumu pamatā?

Eiropā pirmo AVT – *Alternative Investment Market* – nodibināja Londonas Fondu birža 1995.gadā. Šim veiksmīgajam piemēram sekoja citas Eiropas lielākās fondu biržas. Nasdaq Skandināvijas un Baltijas biržas ir izveidojušas *First North*, Vācijas *Deutsche Borse - Entry Standard*, savus alternatīvos tirgus izveidojušas un arī Varšavas, Ļubļanas un citas biržas. Šie tirgi ir veidoti atbildot uz vidējo un mazo uzņēmumu vajadzībām piesaistīt kapitālu straujākai attīstībai un lielākai konkurētspējai.

Alternatīvie tirgi ir vērtspapīru (visbiežāk akciju) tirdzniecības platformas, kas ir īpaši pielāgotas un piemērotas vidējo un mazo uzņēmumu akciju tirdzniecībai. Alternatīvo tirgu darbības pamatprincipi ir līdzīgi jau pazīstamajiem fondu biržu pārvaldītajiem regulētajiem vērtspapīru tirgiem, tomēr starp biržas pamata tirgu jeb regulēto vērtspapīru tirgu un alternatīvo vērtspapīru tirgu ir būtiskas atšķirības. Pirmkārt, uzņēmumu iekļaušanas prasības alternatīvajos tirgos ir zemākas, nekā regulētajā vērtspapīru tirgū. Otrkārt, alternatīvajā tirgū uzņēmumiem tiek piemērotas atvieglotas informācijas atklāšanas prasības. Treškārt, katram alternatīvā tirgus uzņēmumam ir jāpiesaista biržas apstiprināts finanšu konsultants, kas uzņēmumam palīdz izpildīt visas ar kotēšanas saistītās prasības. Ceturkārt, akciju kotēšana alternatīvajā tirgū izmaksā lētāk nekā biržas pamata tirgū.

No investora skatupunkta ieguldījumi alternatīvajā vērtspapīru tirgū ir riskantāki, nekā regulētajā akciju tirgū. Alternatīvajā tirgū uzņēmumi var būt mazāk caurskatāmi, taču vienlaikus pastāv iespējamība iegādāties tādu uzņēmumu akcijas, kas nākotnē strauji attīstās, kļūst par nozares līderiem un pāriet uz regulētā akciju tirgus sarakstiem. Šī iemesla dēļ ieguldījumus šajos tirgos pakāpeniski ir uzsākuši veikt arī tradicionāli piesardzīgie institucionālie investori - ieguldījumu fondu pārvaldnieki.

Galvenā alternatīvā tirgus funkcija līdzīgi kā regulētā tirgus gadījumā ir papildus finansējuma piesaiste kotētajiem uzņēmumiem. Bieži vien tie ir drosmīgi attīstības plāni, kuriem uzņēmumam ir nepieciešams finansējums. Alternatīvajā tirgū uzņēmumi līdzīgi kā regulētajā tirgū var veikt sākotnējo vai otrreizējo akciju publiskos piedāvājumus, piesaistot finansējumu attīstības plānu realizācijai. Papildus tam un līdzīgi kā regulētajā tirgū arī alternatīvajā tirgū uzņēmumi, uzsākot akciju kotēšanu, var iegūt papildus atpazīstamību un sadarbības partneru uzticību. Visbeidzot alternatīvais tirgus gluži tāpat kā biržas regulētais tirgus var tikt izmantots, lai nodrošinātu esošajiem akcionāriem „izejas” iespējas, pārdodot sev piederošo akciju daļu par tirgus cenu.

Valstīs, kur ir uzsākta alternatīvo tirgu darbība, šo tirgu attīstībai palīdz valdība, jo, veicinot vidējo un mazo uzņēmumu izaugsmi, tiek veicināta valsts ekonomikas konkurētspēja.